

Оценка на риска и управление на експозицията на здравни работници в контекста на COVID-19

*Временни насоки
19 март 2020 г.*

World Health
Organization

Настоящите данни сочат, че вирусът, който причинява COVID-19, се предава между хората чрез близък контакт и аерозоли.

Хората, които са изложени на най-голям риск от придобиване на болестта, са тези, които са в контакт или се грижат за пациенти с вирус COVID-19. Това неизбежно поставя здравните работници пред висок риск от инфекция. Защитата на здравните специалисти е от първостепенно значение за СЗО. Разбирането как експозицията на здравните работници на COVID-19 вирус се превръща в риск от инфекция е от решаващо значение за информиране относно препоръките за превенция и контрол на инфекцията. Този формуляр за събиране на данни е и средство за оценка на риска и може да се използва за идентифициране на нарушенията в превенцията и контрола на инфекцията и за определяне на политики, които ще намалят експозицията на здравните работници и нозокомиалната инфекция.

Това ръководство е за лечебни заведения с пациенти, заболели от COVID 19. Формулярът трябва да бъде попълнен от всички здравни работници, които са имали контакт с пациент с потвърден COVID-19. Тези насоки помагат в оценката на риска за здравните работници след експозиция и осигуряват препоръки за тяхното ръководене.

Целите са:

- Да се категоризира риска на всеки здравен работник след контакт с пациент с COVID-19 (вижте по-долу част 1: формуляр за оценка на риска от експозиция на здравните работници на COVID-19 вирус);
- Да се информират ръководителите на експонираните здравни работници въз основа на риска (вижте по-долу част 2: Мениджмънт на здравните работници, изложени на COVID-19 вирус).

Здравните заведения, използващи тези формуляри, се насърчават да споделят със СЗО идентифицираните данни, съгласно указанията за контрол и превенция на инфекцията. Данните, подавани на СЗО, не трябва да включват лична информация, която може да се идентифицира (Въпроси 2А, 2Б и 2Ж).

Част 1: Формуляр за оценка на риска от експозиция на здравните работници на вирус COVID-19

1. Информация за интервюиращия	
А. Име на интервюиращия	
Б. Дата на интервюто (ДД/ММ/ГГГГ):	___/___/_____
В. Тел. номер на интервюиращия	
Г. Има ли здравният работник история за престой в същото домакинство или училищна среда с пациент с потвърден COVID-19?	☐ Да ☐ Не
Д. Има ли здравният работник история за пътуване заедно, на близко разстояние (в рамките на 1 метър) с пациент с потвърден COVID-19 вирус във всякакъв вид транспортно средство?	☐ Да ☐ Не

При отговори „Да”, на въпроси 1Г– 1Д се счита социална експозиция на COVID-19 вирус. Експозицията на здравните работници трябва да се счита такива. Препоръките за управление в част 2: Ръководство за здравни работници, изложени на вируса COVID-19, се прилагат само за експозиция в здравни заведения.

2. Информация за здравния работник	
А. Фамилия:	
Б. Собствено име	
В. Възраст	
Г. Пол	☐ Мъж ☐ Жена ☐ Предпочитам да не отговоря
Д. Град	
Е. Държава	
Ж. Данни за контакт (телефонен номер):	
3. Вид на здравния персонал:	☐ Лекар ☐ Асистент на лекаря ☐ Регистрирана медицинска сестра (или еквивалент) ☐ Помощна медицинска сестра, сестра-техник (или еквивалент) ☐ Рентгенолог/рентгенов лаборант ☐ Лаборант, който взема кръв ☐ Офталмолог ☐ Физиотерапевт ☐ Дихателен терапевт ☐ Нутриционист/диетолог ☐ Акушерка ☐ Фармацевт ☐ Аптечен техник или аптечен асистент ☐ Персонал на лаборатория ☐ Служител на регистратура за приемане

	☐ Превоз на пациенти ☐ Кетъринг персонал ☐ Хигиенист ☐ Друго (уточнете):
И. Вид на здравното заведение:	Отбележете всички, които са верни: ☐ Амбулатория ☐ Бърза помощ ☐ Медицинско отделение ☐ Отделение за интензивно лечение ☐ Звена за почистване ☐ Лаборатория ☐ Аптека ☐ Друго, уточнете:
3. Информация за взаимодействия на здравните работници с пациент с COVID-19	
А. Дата на първата експозиция на здравния работник с пациент с потвърден COVID-19 вирус:	Дата (ДД/ММ/ГГГГ): ___/___/____ ☐ Не се знае
Б. Наименование на здравното заведение, в което пациентът е лекуван:	
В. Вид на лечебното заведение:	☐ Болница ☐ Амбулатория ☐ Първична здравна помощ ☐ Домашни грижи за пациенти с леки симптоми ☐ Друго (уточнете):
Г. Град:	
Д. Държава	
Е. Наличие на множество пациенти с COVID-19 в здравното заведение	☐ Да ☐ Не ☐ Неизвестно Ако да, брой пациенти (приблизително, ако не е известен точният брой):
4. Дейности на здравните работници, извършени за пациент с COVID-19 вирус в здравното заведение	
А. Предоставихте ли директно обслужване на пациент с потвърден COVID-19?	☐ Да ☐ Не ☐ Неизвестно
Б. Имали ли сте контакт лице в лице (в рамките на 1 метър) в здравното заведение с пациент с потвърден COVID-19?	☐ Да ☐ Не ☐ Неизвестно
В. Присъствахте ли, когато са извършвани върху пациента процедури с генериране на аерозол? Вижте по-долу за примери	☐ Да ☐ Не ☐ Неизвестно
- Ако да, какъв тип процедура?	☐ Ендотрахеална интубация ☐ Лечение с инхалатор ☐ Аспирация на дихателните пътища

	за минимизиране на аспирацията ☐ Събиране на храчки ☐ Трахеотомия ☐ Бронхоскопия ☐ Кардиопулмонална реанимация ☐ Друго (уточнете)
Г. Имали ли сте директен контакт с околната среда, където е обгрижван пациент с потвърден COVID-19 вирус? Например: легло, спално бельо, медицинско оборудване, баня и др.	☐ Да ☐ Не ☐ Неизвестно
Д. Участвали ли сте в здравни грижи (платени или не) в друго здравно заведение през съответния период?	☐ Друго здравно заведение (публично или частно) ☐ Линейка ☐ Домашни грижи ☐ Никакво друго здравно заведение

Ако здравният работник отговори „Да“ на някой от въпросите 4А - 4Д, той трябва да се счита за **изложен на вирус COVID-19**.

5. Придържане към процедурите за контрол и превенция на инфекцията по време на здравните грижи	
За следващите въпроси моля посочете количествено честотата, с която носите ЛПС, както е препоръчано: „Винаги, както е препоръчано“ означава повече от 95% от времето; „През повечето време“ означава 50% или повече, но не 100%; „Понякога“ означава 20% до под 50% и „Рядко“ означава по-малко от 20%.	
А. По време на медицински дейности с пациент на COVID-19 носехте ли лични предпазни средства (ЛПС)?	☐ Да ☐ Не
- Ако да, за всяко от ЛПС, изброени по-долу, посочете колко често сте ги използвали:	
1. Ръкавици за еднократна употреба	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
2. Медицинска маска	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
3. Шлем за лице или очила/защитни очила	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
4. Мантия за еднократна употреба	☐ Винаги, както е препоръчано

	☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
Б. По време на контакт с пациент с COVID-19 премахнахте ли и заменихте ли вашето ЛПС според протокола (например когато медицинската маска се овлажни, изхвърлихте ли мокрото ЛПС в кошчето за отпадъци и спазихте ли хигиена на ръцете и т.н.)?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
В. По време на дейности с пациент с COVID-19 измихте ли ръцете си преди и след докосване на пациента с COVID-19 вирус (независимо дали носите ръкавици, или не)?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
Г. По време на контакт с пациент с COVID-19 вирус, измивали ли сте ръцете преди и след извършване на чиста или асептична процедура (например докато поставяте периферен съдов катетър, уринен катетър, интубация и др.)?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
Д. По време на грижи за пациент с COVID-19 вирус измихте ли ръцете си след съприкосновение с телесна течност?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
Е. По време на грижи за пациент с вирус COVID-19 измихте ли ръцете си след докосване до обкръжението на пациента (легло, дръжка на вратата и т.н.) независимо дали носите ръкавици?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
Ж. По време на контакт с пациент с COVID-19 бяха ли редовно дезинфекцирани често докосваните повърхности (поне три пъти дневно)?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко

<p>6. Придържане към мерките за контрол и превенция на инфекцията при извършване на процедури, при които се генерира аерозол (например ендотрахеална интубация, лечение с инхалатор, отворени дихателни пътища за минимизиране на аспирацията, събиране на храчки, трахеотомия, бронхоскопия, кардиопулмонална реанимация и др.</p>	
<p>За следващите въпроси моля посочете количествено честотата, с която носите ЛПС, както е препоръчано:</p> <p>„Винаги, както е препоръчано“ означава повече от 95% от времето; „През повечето време“ означава 50% или повече, но не 100%; „Понякога“ означава 20% до под 50% и „Рядко“ означава по-малко от 20%.</p>	

А. По време на процедурите с генериране на аерозол при пациент с COVID-19 носихте ли лични предпазни средства (ЛПС)?	☐ Да ☐ Не
- Ако да, за всеки вид ЛПС, изброени по-долу, посочете колко често сте ги използвали:	
1. Ръкавици за еднократна употреба	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
2. Маска N95 (или еквивалентен респиратор)	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
3. Шлем за лице или очила/защитни очила	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
4. Мантия за еднократна употреба	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
5. Водоустойчива престилка	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
Б. По време на процедури за с генериране на аерозол при пациент с COVID-19 премахнахте ли и заменихте ли вашето ЛПС според протокола (например когато медицинската маска се овлажни, изхвърлихте ли мокрото ЛПС в кошчето за отпадъци, спазихте ли хигиена на ръцете и т.н.)?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
В. По време на процедурите за с генериране на аерозол при пациент с COVID-19 измихте ли ръцете си преди и след докосване на пациента с COVID-19 вирус (независимо дали носите ръкавици или не)?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
Г. По време на процедурите с генериране на аерозол при пациент с COVID-19 измивали ли сте ръцете преди и след извършване на чиста или асептична процедура (например докато поставяте	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко

периферен съдов катетър, уринен катетър, интубация и др.)?	
Д. По време на процедурите с генериране на аерозол при пациент с COVID-19 измихте ли ръцете си след докосване до обкръжението на пациента (легло, дръжка на вратата и т.н.) независимо дали носите ръкавици?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко
Е. По време на процедурите с генериране на аерозол при пациент с COVID-19 бяха ли често дезинфекцирани повърхностите, които често се докосват (поне три пъти дневно)?	☐ Винаги, както е препоръчано ☐ През повечето време ☐ Понякога ☐ Рядко

7. Инциденти с биологичен материал	
А. По време на контакт с пациент с COVID-19 претърпяхте ли някакъв инцидент с телесна течност/дихателни секрети? Вижте по-долу за примери	☐ Да ☐ Не
- Ако да, какъв е видът на инцидента?	☐ Изпръскване на биологична течност/дихателни секрети в очната лигавица ☐ Изпръскване на биологична течност/дихателни секрети в лигавицата на устата/носа ☐ Пръскане на биологична течност/респираторни секрети върху нездрава кожа ☐ Убождане / нараняване с остър предмет, замърсен с биологична течност/дихателни секрети

Категоризация на риска за здравните работници, изложени на вирус COVID-19

1. Висок риск от вирусна инфекция с COVID-19

Здравните работници, неотговорили „Винаги, както е препоръчано“ на въпросите:

5А1 – 5Ж, 6А – 6Е

Или отговорили с „Да“ на 7А.

2. Нисък риск от вирусна инфекция с COVID-19

Всички останали отговори

Част 1: Ръководство за здравни работници, изложени на вирус COVID-19

Препоръките към здравните работници, изложени на COVID-19, варират в зависимост от категоризацията на риска, както е посочено по-горе.

Препоръки за здравните работници при висок риск от заразяване:

- Спиране на всички контакти с пациенти за период от 14 дни след последния ден на експозиция на пациент с потвърден COVID-19;
- Да се тестват за COVID-19;
- Карантина за 14 дни в определената за тази цел среда;

Здравните заведения трябва:

- Да осигурят психосоциална подкрепа на здравните работници по време на карантина или през цялата продължителност на заболяването, ако здравният работник е с потвърден COVID-19 вирус;
- Да осигурят обезщетение за периода на карантината и за продължителността на заболяването (ако работникът не е на месечна заплата) или да осигурят удължаване на договора за времето на карантината/заболяването;
- Да осигурят отново обучение по контрол и превенция на инфекцията за персонала на лечебното заведение, включително здравните работници с висок риск от инфекция след 14-дневния карантинен период.

Препоръки за здравни работници с нисък риск за COVID-19:

- Самонаблюдавайте температурата и респираторните симптоми ежедневно в продължение на 14 дни след последния ден на експозиция на пациент с вирус COVID-19. Здравните работници трябва да се обадят на здравното заведение, ако развият някакви симптоми, предполагащи COVID-19;
- Подсилете предпазните мерки при контакт и експозиция на аерозоли, когато се грижите за всички пациенти с остри респираторни заболявания и стандартните предпазни мерки за всички пациенти;
- Засилване на предпазните мерки за въздуха при процедури, които генерират аерозол при всички със съмнение за и потвърдени с COVID-19 пациенти;
- Засилване на рационалното, правилното и последователното използване на личните предпазни средства;
- Прилагайте „Моите 5 правила за хигиена на ръцете“ на СЗО, преди да докоснете пациент, преди всяка чиста или асептична процедура, след излагане на телесна течност, след докосване до пациент и след докосване до обкръжението на пациента;
- Практикувайте правилата за дихателната система по всяко време.

Използвана литература

1. WHO Considerations for quarantine of individuals in the context of containment for coronavirus disease (COVID-19): Interim guidance 28 February 2020 ([https://www.who.int/publications-detail/considerations-for-quarantine-of-individuals-in-the-contextof-containment-for-coronavirus-disease-\(covid-19\)](https://www.who.int/publications-detail/considerations-for-quarantine-of-individuals-in-the-contextof-containment-for-coronavirus-disease-(covid-19))).
2. WHO Infection prevention and control during health care when novel coronavirus (nCoV) infection is suspected: Interim guidance 25 January 2020 ([https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-whenovel-coronavirus-\(ncov\)-infection-is-suspected-20200125](https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-whenovel-coronavirus-(ncov)-infection-is-suspected-20200125)).
3. WHO Infection prevention and control during health care when novel coronavirus (nCoV) infection is suspected: Interim guidance 25 January 2020 ([https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-whenovel-coronavirus-\(ncov\)-infection-is-suspected-20200125](https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-whenovel-coronavirus-(ncov)-infection-is-suspected-20200125)).
4. WHO guidelines on hand hygiene in health care: first global patient safety challenge – clean care is safer care. Geneva: World Health Organization; 2009 (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/44102>).

WHO continues to monitor the situation closely for any changes that may affect this interim guidance. Should any factors change, WHO will issue a further update. Otherwise, this interim guidance document will expire 2 years after the date of publication.

© World Health Organization 2020. Some rights reserved. This work is available under the CC BY-NC-SA 3.0 IGO licence.

WHO reference number: WHO/2019-nCov/HCW_risk_assessment/2020.2